

Pražské quadriennale 75

PQ 75 není chemická rovnice, nýbrž zkratka pro Pražské quadriennale 1975, které je stejně jako Sao Paulo v Brazílii Mekkou scénografů, kostymních výtvarníků, divadelních architektů, scénografických kritiků a teoretiků. Je vlastně ještě mekkovatější, protože v Praze, na rozdíl od Sao Paula, se všechno týká jen a jen divadla. Scénografové tu mají k dispozici jízďárnu Valdštejnského paláce (československá expozice), Bruselský pavilón v Parku Julia Fučíka (zahraniční expozice) a výstavní sál ULUV na Národní třídě (expozice scénografických škol).

Mezinárodní expozice

28 zemí z pěti kontinentů vystavuje na 3000 exponátů.

V Bruselském pavilónu vznikla „výstavní území“ světa barev a fantazie, světa myšlenek vtělených do prostoru. Už ve vstupní hale připomíná otáčející se, zrcadly zmožená, řípytí koule, že vstupujeme do světa proměn a vtělení. Makety scén, které na první pohled evokují představu inscenace (podkovovitá scéna, na níž jsou zároveň všechny dekorace k desítkám obrazů z Gogolových Mrtvých duší), kostýmy z nevyzkoušených materiálů (japonci předvádějí kostýmy z polyureta-

se tu objevuje scénografie a kostýmy k hram W. Shakespeara (a to nejen u Angličanů, z nichž čtyři se stali nositeli zlaté medaile za scénografii, kupříkladu Itál R. Francia dostal stříbrnou medaili za návrhy výpravy k Hamletovi), A. P. Čechov a M. Gorkij (zdaleka ne jen v sovětské expozici, Japonci S. Kawamori, odměněný zlatou medailí za kostýmy, tu vystavuje návrhy kostýmů ke Gorkého Na dně) a ovšem také E. Brecht.

Výstava v Bruselském pavilónu, včetně samostatné expozice nejnovějších děl laureátů ze Sao Paula, národních umělců Josefa Svobody a Ladislava Vychodila, je impozantní a prokazuje vysoký průměr světové scénografie. Ale

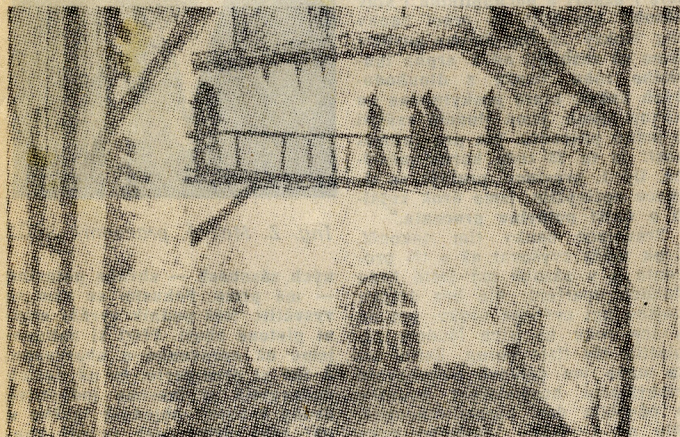
jevištních výtvarníků (A. Weniga z Městských divadel pražských, Z. Koláře z Divadla na Vinohradech, V. Nýlta z Divadla E. F. Buriana, L. Vychodila ze Slovenského národního divadla, J. Konečnou z Národního divadla, H. Bezákovou, působící ve slovenských divadlech, Z. Seydla, pracujícího pro pražské Národní divadlo), z nichž mnozí jsou nositeli medailí předchozích quadriennale, i těch, jejichž jména jsou ještě, nebo téměř neznáma (L. Šestina ze Státního divadla v Košicích, K. Dudíč ze Slezského divadla Z. Nejedlého v Opavě, M. Melena z Národního divadla v Liberci, J. Jelfnek z Divadla pracující v Gottwaldově), ale jejichž exponáty přesto silně zapůsobily.

Práce všech výše jmenovaných a samozřejmě i těch ostatních umělců, tvořících jak na našich, tak i zahraničních scénách, představují se v kreslených návrzích, maketách i fotografiích v barevném i černobílém provedení. Dávají nahlédnout do tvorby scénografického umění, vyváženého především na základě klasické dramatické literatury (škoda pouze, že na základě současného dramatu již méně), a to v oblasti činoherního divadla, opery i baletu.

Je co vystavovat — a nejsou to nadnesená slova, řeknu-li, že téměř každý návrh je samostatným výtvarným dílem, které ovšem v kontextu celého jevištního tvaru se stává jeho neodlučitelnou součástí. Naši scéničtí výtvarníci, jak expozice prokazuje, jsou v tom nejlepším slova smyslu pomocníky autora, režiséra i herce, spolutvárci divadelního představení. Je chvályhodné, že nezapomínají zvláště na toho nejdůležitějšího na scéně — na herce —, tím, že mu dávají dostatek volného a vhodného prostoru.

Československá expozice udivuje fantazií a nápaditostí tvůrců, kteří s citem a láskou (a věřte, že se to pozná) odvážně hledají, každý ovšem po svém, cestu za pravdivým vyjádřením. Umění našich scénografů dává obraz současného československého scénografického výtvarnictví a kostymnictví, konfrontuje práci těch nejlepších z nejlepších, poutavě seznamuje odborníky i laiky s prací, jež má tví podíl na dobrém jménu naší divadelní kultury

HANA PEŠKOVA

Návrh jednoho z nositelů Zlaté trigy PQ 75, sovětského scénografa E. Stenberga ke hře Muž zvaný La Mancha autorů D. Wassermana, M. Leigha a J. Darina

nu, neobyčejně působivé), částí jevištních dekorací, masky, návrhy scén a kostýmů i fotografie (nejkrásnější z nich předvádějí výpravu L. Damianiho k inscenaci Mozartovy Kouzelné flétny v Salcburku) a ovšem také modely divadelní architektury, při jejichž zhlédnutí vás trochu zamrzí, když si vzpomenete na stav techniky většiny pražských divadel.

Procházíte expozicemi, zastavujete se, vracíte se, a náhle zaslechnete zvuk zvonů... To návštěvníci neodolali, aby si nezazvonili na skutečných zvonech ze skutečné zvonoviny, které jsou součástí výpravy k inscenaci Borise Godunova v přírodním divadle. Maketa scény vám k tomu ukáže fantasticky jednoduchý a přitom monumentální prostor, korunovaný zlatými báněmi. A to je jenom kousíček z velké expozice Sovětského svazu, jehož scénografové E. Kočergin, D. Borovskij, V. Levental, E. Stenberg, J. Sumbatašvili a V. Makušenko byli za své dílo mezinárodní porotou odměněni hlavní cenou Pražského quadriennale 1975 — Zlatou trigou.

PQ 75 je však zároveň zrcadlem světového repertoáru. Nejčastěji

nejvzrušivější (alespoň pro mne) je výstava scénografických škol. A v ní pak československá expozice. Naši mladí scénografové tu prokazují nejen svou fantazii, smysl pro využití materiálu, prostorové vidění, ale především schopnost dobrat se myšlenky díla a scénicky ji pojednat. A v tom spočívá nejen úspěch na PQ, ale velká naděje do budoucna.

VALERIA SOCHOROVSKÁ

Československá expozice

Valdštejnská jízďárna hostí československou expozici Pražského quadriennale. V překrásné výstavní síni jízďárny můžeme poznat řadu prací našich nejlepších

mikrointerview

Praha je věhlasná svou scénografií

Při otevření československé expozice Pražského quadriennale jsme požádali o krátký rozhovor předsedu komise Svazu dramatických umělců Vladimíra Šrámk a, šéfa výpravy Státního divadla v Ostravě.

★ Čím je Pražské quadriennale významné a přitažlivé?

Je to jedna z dvou světových výstav jevištního výtvarnictví a kostymerství. Snažíme se postihnout všechno nové a specifické v této oblasti tvorby. Praha byla vybrána pro svou skutečně světovou proslulost v této oblasti.

★ A československá expozice?

Je samostatná a je instalována zde ve Valdštejnské jízďárně. Expozice je rozdělena na soutěžní a zvláštní místo mají laureáti quadriennale. Samostatnou expozici budou mít v Bruselském pavilónu národní umělci Josef Svoboda a Ladislav Vychodil. Záměrem československé expozice je nejen ukázat současnou scénografickou a kostymerskou tvorbu, ale i konfrontovat práci jednotlivých autorů.

★ Vaše práce zajímá ale především diváky divadel.

Ano, scénografická výstava není vyčerpávající, naše práce končí až na jevišti, ale takováto výstava dá návštěvníkům určitý přehled o naší tvorbě.

Mladá fronta
30.8.75

Pražské quadriennale

Praha (hel). — Na soutěžní přehlídku světové scénografické a kostymní tvorby a divadelní architektury, nazvanou Pražské quadriennale, přislíbilo účast už 27 zemí. Přehlídka bude zahájena 7. ledna 1976 v Bruselském pavilónu v PKOJE v Praze a potrvá tři týdny. Zúčastněné země budou soutěžit v národních expozicích a mezi jednotlivci v oboru scénografie a kostymní tvorby. Do zvláštní soutěže se přihlásili čeští a slovenští jevištní výtvarníci a návrháři pracemi z posledních pěti let, které budou veřejnosti zpřístupněny od 22. prosince 1975 ve Valdštejnské jízďárně. V rámci této soutěže se uskuteční také sympozium o aktuálních praktických a teoretických otázkách jevištního výtvarnictví.

Mladá fronta
26.1.76

Pražské quadriennale

Praha. — Pražské quadriennale 1975 — mezinárodní soutěžní přehlídka jevištního výtvarnictví a divadelní architektury — včera skončilo. Letošní účast 28 zemí je nejlepším dokladem o tom, že PQ a jeho heslo „Současné divadlo je úsilí o mír a pokrok“ je konkrétní realizací dokumentů helsinské konference, týkající se kultury. Přes 600 umělců ukázalo na více než 3000 inscenacích, které měly premiéru v posledních pěti letech, zaměřením dramaturgie a repertoáru světových divadel.